

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dispozice s přihláškou - 1.část

Včas přihlášený věřitel je oprávněn se svou přihláškou jako celkem nebo jednotlivými pohledávkami disponovat v plném rozsahu až do konce lhůty pro přihlašování pohledávek, s odlišnými podmínkami a následky pak kdykoli v průběhu řízení[1]. V tomto období může svou přihlášku pohledávky vzít zpět nebo naopak doplnit či navýšit směrem nahoru, taktéž může měnit a doplnit svá skutková tvrzení, rovněž může disponovat i pořadím pohledávky.

Po uplynutí přihlašovací lhůty může věřitel co do výše disponovat svou přihláškou pouze směrem dolů, ledaže by se jednalo o změnu přihlášky. Není tak možné, aby po uplynutí propadné přihlašovací lhůty věřitel poté, co ve lhůtě přihlásil např. jistinu pohledávky, poté přihlásil příslušenství s tvrzením, že se jedná o změnu přihlášky pohledávky. Po uplynutí přihlašovací lhůty věřitel může svou přihlášku pohledávky vzít pouze zpět, a to co do výše nebo pořadí. Zpětvzetím pořadí tak věřitel bere zpět svůj přihlášený nárok na to, že má být uspokojen v lepším pořadí než ostatní věřitelé, resp. bere zpět svůj nárok na uspokojení pohledávky jako zajištěný věřitel. Ustanovení § 184 o možnosti zpětvzetí přihlášky ohledně zajištění nehovoří. Do 30.3.2011 mohl přihlášený věřitel měnit svou přihlášku co do důvodu, výše nebo pořadí až do přezkumného jednání.[2] Po tomto datu může věřitel disponovat svou přihláškou v období mezi uplynutím přihlašovací lhůty a přezkumným jednáním pouze co do výše.[3] Počínaje novelizací od 1.1.2014 musí věřitel při zpětvzetí přihlášky insolvenčnímu soudu sdělit, zda jeho pohledávka byla uspokojena jinou osobou, resp. některou z osob, od kterých může požadovat plnění[4], v opačném případě tak odpovídá této osobě za škodu nebo újmu tím vzniklou.[5] Toto ustanovení se vztahuje výlučně na pohledávky, které se přihlašují přihláškou, resp. na věřitele, na které se hledí jako na přihlášené. Ustanovení není možné vztáhnout na pohledávky podle § 168 a 169 IZ, neboť tyto pohledávky je třeba považovat za přednostní, které se uspokojují kdykoliv v průběhu insolvenčního řízení.

Zpětvzetí přihlášky pohledávky

Pokud tedy věřitel vezme svou přihlášku zpět proto, že byla uspokojena některou z osob, po níž může taktéž požadovat plnění, soud tuto osobu vyrozumí o zpětvzetí přihlášky a stanoví jí lhůtu, v níž může podat návrh na vstup do řízení na místo přihlášené věřitele obdobně podle § 18 IZ.[6] Jediné, co insolvenční soud musí zkoumat je skutečnost, v jaké postavení vůči věřiteli byla osoba, jež plnila za dlužníka. Plnila-li za dlužníka osoba, která nemá žádný právní vztah vůči věřiteli z přihlášeného právního titulu pohledávky, pro insolvenční řízení je tato skutečnost zcela irrelevantní.[7] Takováto osoba není osobou podle § 183 odst. 1 nebo 2 IZ, tedy insolvenční soud vezme v tomto případě zpětvzetí přihlášky na vědomí.

Pokud však za dlužníka plnila osoba, po které mohl věřitel taktéž požadovat plnění, je nutné, aby insolvenční soud zkoumal, zda tato třetí osoba byla v pozici spoludlužníka (obdobně též přístupitele k dluhu) nebo ručitele. Plnila-li třetí osoba věřitele místo dlužníka z titulu ručení, má právo vstoupit na místo věřitele v celé výši jejího plnění, resp. do výše přihlášené a neuspokojené pohledávky v řízení. O tomto insolvenční soud třetí osobu vyrozumí. Je nerozhodné, zda třetí osoba svou pohledávku sama uplatnila přihláškou, neboť v době teoretického podání její přihlášky, by pohledávka musela být přihlášena jako podmíněná.

Pokud však třetí osoba plnila za dlužníka z titulu spoludlužnictví nebo přistoupení k dluhu, musí

insolvenční soud zkoumat, do jaké výše může vstoupit na místo věřitele. Podle § 1869 OZ může věřitel požadovat na kterémkoli z (úvěrových) dlužníků nedělitelné plnění, ledaže z povahy závazku plyne, že dluh může být splněn jen společnou činností dlužníků. Nejčastějším případem, kdy k takovému spoludlužnictví zasahující do insolvenčního řízení jsou dluhy z úvěrových závazků. Tyto dluhy jsou považovány za nedělitelné plnění. Tito dlužníci jsou tak věřiteli zavázáni společně a nerozdílně a jsou povinni plnit „jeden za všechny a všichni za jednoho“. Věřitel může požadovat celé plnění nebo jeho libovolnou část na všech spoludlužnících, jen na některých z nich, nebo na kterémkoli ze spoludlužníků.^[8] Má se za to, že podíly na dluhu u všech spoludlužníků jsou v jejich vzájemném poměru stejné.^[9] Poté platí, že pokud jeden ze spoludlužníků zaplatil věřiteli více, než odpovídá jeho podílu, má právo požadovat po ostatních spoludlužnících náhradu tohoto rozdílu.^[10] Insolvenční soud musí mít postaveno na jisto, kolik bylo v daném právním vztahu spoludlužníků a jaká je výše uspokojení věřitele (insolvenčním) dlužníkem v době, kdy došlo k plnění ze strany spoludlužníka. Jelikož vůči dlužníku platí výše pohledávky ke dni jejímu přihlášení a vůči ostatním spoludlužníkům platí výše pohledávky ke dni jejího uhrazení, resp. jinak řečeno, vůči (insolvenčnímu) dlužníku úroky a další příslušenství v průběhu insolvenčního řízení nepřirůstají, vůči ostatním spoludlužníkům však ano. Třetí osoba, která plnila za dlužníka, tak má právo vstoupit ve výši rozdílu mezi tím, co uhradila nad svým teoretickým podílem z pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení. Jinak řečeno, relevantní je výše původní přihlášené pohledávky do insolvenčního řízení po odečtení plnění, které se věřiteli dostalo v rámci insolvenčního řízení.

Pokud třetí osoba podá ve stanovené lhůtě návrh na vstup do řízení^[11] na místo přihlášeného věřitele, insolvenční soud rozhodne o změně v osobě věřitele, případně taktéž o ukončení účasti věřitele v částce, která odpovídá rozdílu mezi zpětvzetím a částkou, se kterou mohla třetí osoba do řízení vstoupit. Nepodá-li třetí osoba tento návrh, po uplynutí lhůty insolvenční soud vezme zpětvzetí přihlášky na vědomí.

Vyjde-li v insolvenčním řízení najevo, že pohledávka přihlášeného věřitele byla v průběhu insolvenčního řízení uspokojena nebo zanikla jiným způsobem a přihlášený věřitel nevzal přihlášku bez zbytečného odkladu zpět, insolvenční soud jeho účast v insolvenčním řízení ukončí rozhodnutím podle § 186 IZ. Tato situace může nastat např. v okamžiku, kdy je insolvenčnímu soudu z úřední činnosti známo, že pohledávka přihlášená jako nezajištěná za insolvenčním dlužníkem A byla uspokojena v rámci vydání výtěžku zpeněžení předmětu zajištění v rámci insolvenčního dlužníka B, v němž byla tatáž pohledávka přihlášená jako zajištěná za zástavním dlužníkem. Obdobná situace může nastat v případě započtení podle § 140 odst. 2 IZ nebo byla-li pohledávka uspokojena jinou osobou, po kterou věřitel mohl požadovat plnění podle § 183 odst. 1 a 2 IZ. V případě veřejnoprávních pohledávek může jít o situaci, kdy věřitel (správce daně) uplatnil možnost zápočtu daňové pohledávky za dlužníkem proti přeplatku na dani z přidané hodnoty, na který vznikl dlužníkovi nárok.^[12]

Insolvenční soud tak má nástroj, jak ukončit účast (částečně nebo zcela) věřitele v insolvenčním řízení, jež nevzal svou přihlášenou pohledávku zpět, ačkoli je zcela zřejmé, že jeho pohledávka byla uspokojena nebo zanikla jiným způsobem. Insolvenční soud takovému věřiteli ukončí účast podle § 186 IZ, proti kterému však není přípustný opravný prostředek, rozhodnutí soudu však musí být náležitě odůvodněno pro účely případného incidenčního sporu pro případ, že věřitel s ukončením své účasti nesouhlasí. V takovém případě má možnost podat žalobu u insolvenčního soudu ve lhůtě 30 dní ode dne doručení^[13] takového usnesení, v níž se bude domáhat určení, že jeho pohledávka nebyla uspokojena ani nezanikla jiným způsobem a nadále tak trvá jeho účast v insolvenčním řízení.

Mgr. Bc. Milan Horák,
asistent soudce
Krajský soud v Ústí nad Labem

e-mail: MHorak@ksoud.unl.justice.cz

[1] § 184 insolvenčního zákona

[2] Např. usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. KSPH 38 INS 8864/2009, 1 VSPH 704/2010-P27, ze dne 9.9.2010 nebo usnesení Vrchního soudu v Praze, č.j. KSHK 45 INS 154/2010, 1 VSPH 631/2010-B-27, ze dne 30.8.2010

[3] Zákon č. [69/2011](#) Sb., kterým se mění insolvenční zákon, s účinností od 31. 3. 2011

[4] Podle § 183 odst. 1 a 2 IZ

[5] § 184 odst. 2 insolvenčního zákona

[6] Např. usnesení VS Praha, č.j. MSPH 60 INS 28553/2013, 2 VSPH 49/2015-P36-11, ze dne 13.11.2015

[7] Např. usnesení VS Praha sp.zn. 1 VSPH 2026/2016, ze dne 26.4.2017

[8] § 1872 OZ

[9] § 1875 OZ

[10] § 1876 odst. 2 OZ

[11] I na toto je nutné pohlížet jako na lhůtu procesněprávní, tedy lhůta je zachována, je-li poslední den stanovené lhůty návrh na vstup do řízení na místo přihlášeného věřitele podán k přepravě, viz např. usnesení VS Praha sp.zn. 1 VSPH 933/2014-P9-7 ve věci KSPL 29 INS 20744/2011

[12] § 105 zákona č. [235/2004](#) Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

[13] Lhůta hmotněprávní, viz komentář k insolvenčnímu zákonu, k ust. § 186, in ASPI

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)
- [Přelomové rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci subrogačního regresu výstavce finanční záruky](#)
- [Výkladové obtíže § 66 odst. 1 ZOK](#)